

0-visjon for rømming!

Brit Uglem Blomsø,
Rådgiver miljø, FHL

12.12.2011

Disposisjon

- Visjoner og mål
- FHL sitt hovedfokus
- Hvorfor hindre rømming
- Noen viktige punkt i regelverket
- Rømmingstall
- Tiltak for å hindre rømming

Fiskeri- og havbrukspolitikk i Soria Moria II

- Norge skal være verdens fremste sjømatnasjon.
- Det skal legges til rette for videre vekst i havbruksnæringen innenfor bærekraftige rammer. Arbeidet med å redusere lakselus og rømming vil bli høyt prioritert.
- De viltlevende marine ressursene og det tilhørende genetiske materiale, er fellesskapets eiendom. Dette skal sikres for framtidige generasjoner gjennom bærekraftig forvaltning.

FHLs miljøpolitiske målsetning

- **Sjømatproduksjonen skal være miljømessig bærekraftig og**
- **miljøforurensninger skal ikke begrense mulighetene for å produsere trygg sjømat.**

FHLs hovedfokus

- Arbeide for gode rammebetingelser for havbruksbedriftene også innen miljørelatert regelverk
- FHL representert i arbeidet med revisjon av NS 9415, utarbeidelse av ny teknisk standard for settefisk
- Dialog med myndigheter
- Pådriver for og følger opp FoU prosjekter innen rømmingshindring
- Informere og gi råd
- Arrangere kurs
- Deltar på bedriftsinterne samlinger
- Dialog med miljøvernorganisasjoner og villaksinteresser
- Faktabasert informasjon til omverden

Visjoner og mål i forhold til rømming

- **Havbruksnæringen har en nullvisjon når det gjelder rømt oppdrettsfisk.**
- Det operative målet for næringen er å nå et nivå hvor **rømt oppdrettsfisk ikke påvirker villfisken negativt**. Det betyr at antall rømminger og omfanget av enkeltrømminger skal reduseres til et absolutt minimum.

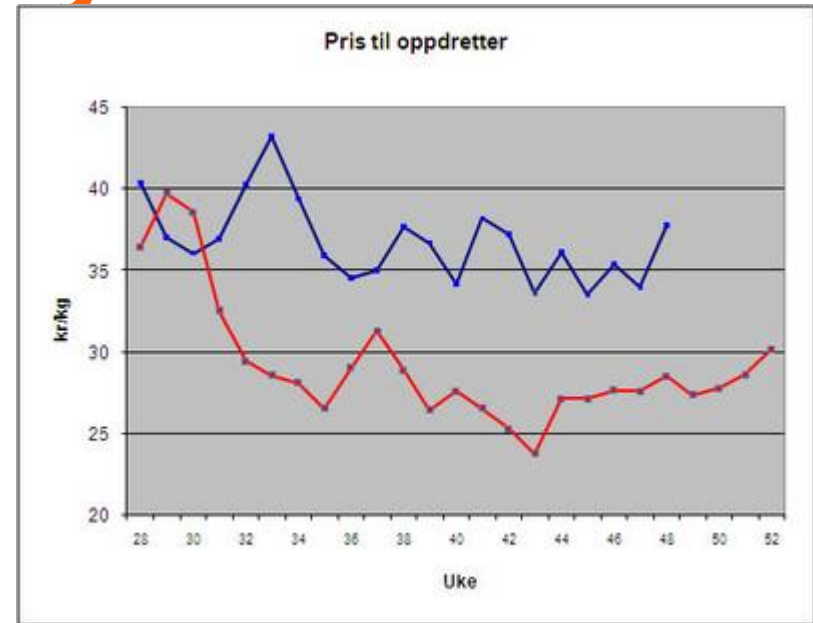
Vi vil hindre rømming av hensyn til villfisken

- Bedre overlevelse av rømt settefisk enn antatt
  - Yngel finner vassdrag
  - Overføring fra land til sjø må være sikker
  - Bedre overlevelse i sjø og tilbakevandring
  - Antar 0-7 % overlevelse avhengig av rømmingstidspunkt

Hver rømming betyr et økonomisk tap

- Smolt og fôrkost
- Produksjonspotensial
- Arbeids- og utstyrskost
- Kostnader i forbindelse med gjenfangst
- Og en masse andre kostnader som ikke vises så godt.....

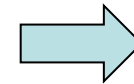
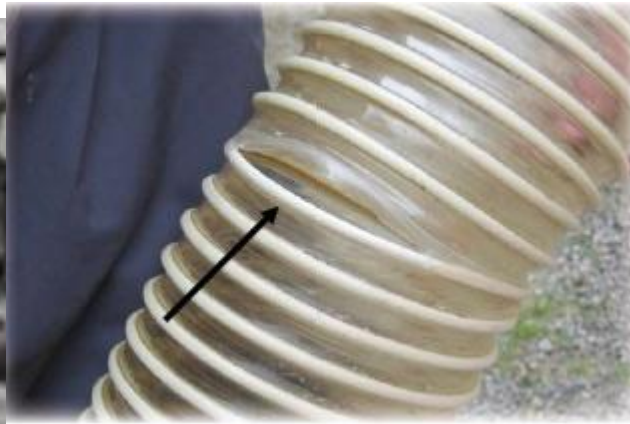
Enkeltrømminger svekker omdømmet til *hele* havbruksnæringen:

- I kjølvannet av de aller fleste rømminger følger et eller mange avisoppslag
- Episodene trekkes fram på miljøorganisasjonenes hjemmesider
- Noen av dem havner i Stortingets spørretime
- Mange foredragsholdere, enten det er politikere, miljøvernaktivister, elve-eiere eller representanter fra dagligvarehandelen bruker dem til å karakterisere havbruksnæringen

Rømming påvirker i stor grad rammebetingelsene våre:

 Lovdata

Eks: NYTEK-regimet
Utarbeidelse av teknisk standard settefisk
Dobbelt sikring
Forslag om begrensning på antall fisk i merd
Nye konsesjoner
Arealtilgang

Noen viktige forutsetninger i regelverket

- **Driften** skal være teknisk, biologisk og miljømessig **forsvarlig**
  - NYTEK på matfiskanlegg
  - Krav om dobbelt sikring eller likeverdig for å hindre rømming fra landanlegget
- **Nødvendig kunnskap** for å hindre, oppdage og begrense rømming
- **Internkontroll – IK-akva**
- Ha **oppdaterte beredskapsplaner**

Viktig å være beredt dersom uhellet er ute:

- Skadebegrensende strakstiltak (hindre eller begrense rømmingen)
- Meldeplikt – også ved mistanke
- Plikt til gjenfangst
- Krav om journalføring

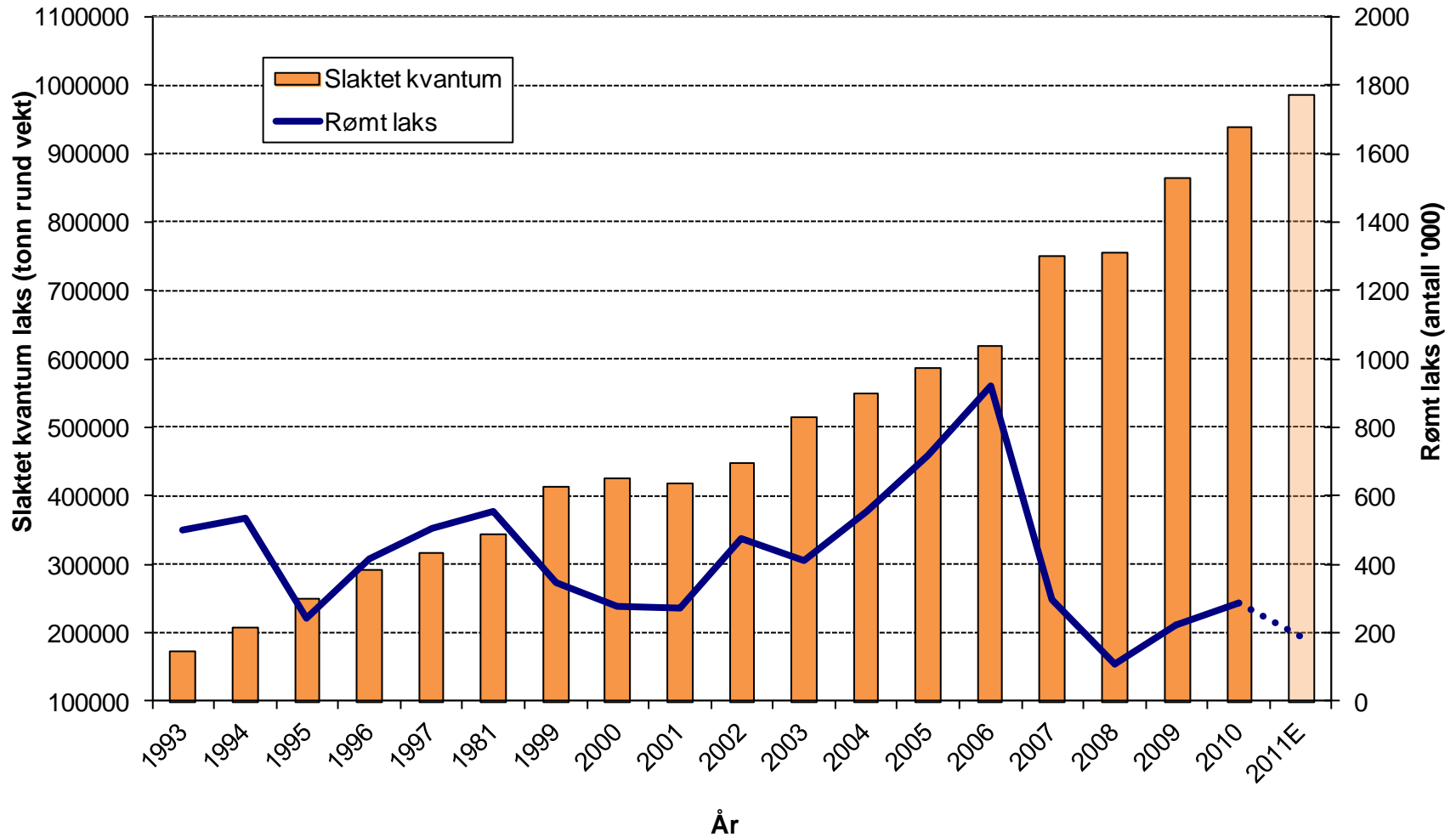

Hvordan finne fram til regelverket?

- www.lovdata.no
- www.regelhjelp.no
- www.fiskeridirektoratet.no

Rømt laks og produksjonsvekst siste 15 -20 år

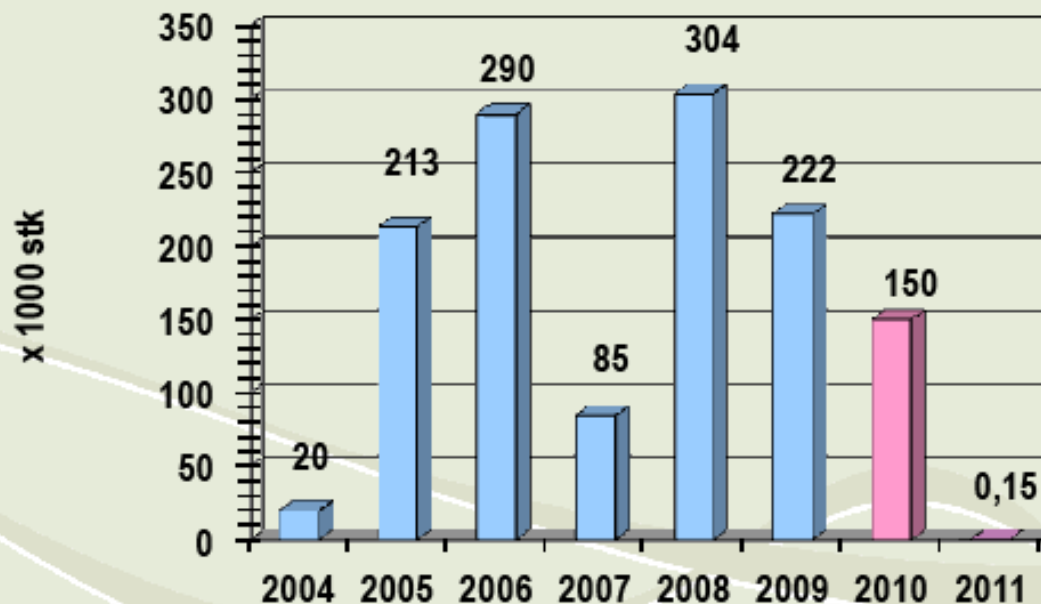

Kilde: Fiskeridirektoratet og FHL.

Rømming av torsk 2004 – 2011

Oppdretternes innmeldte rømmingstall
oppdatert pr. 1.11.2011

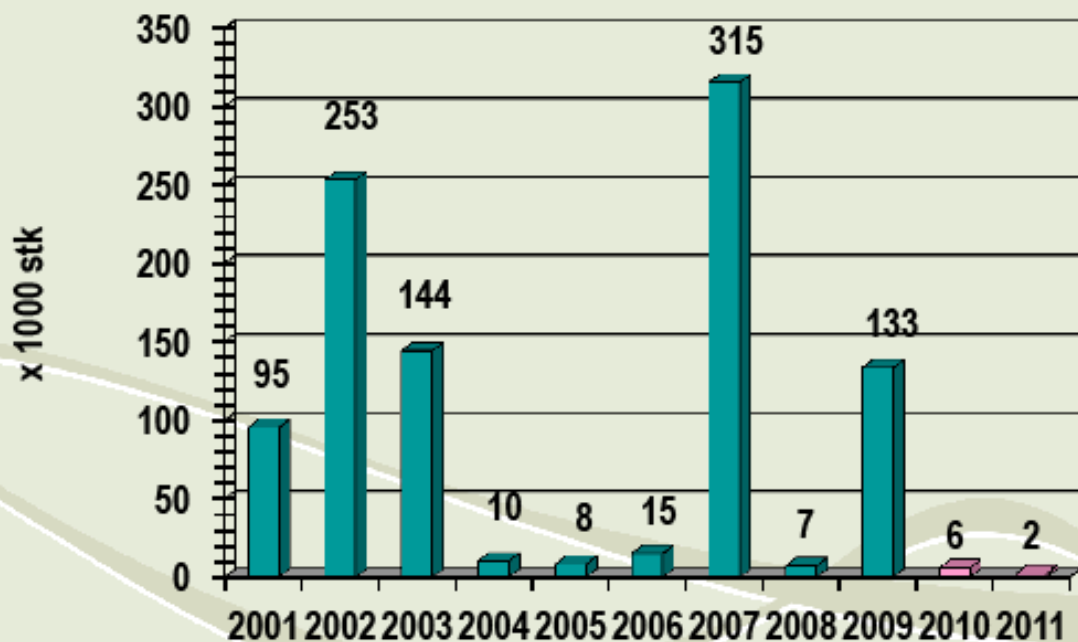

Rømming av regnbueørret

2001 – 2011

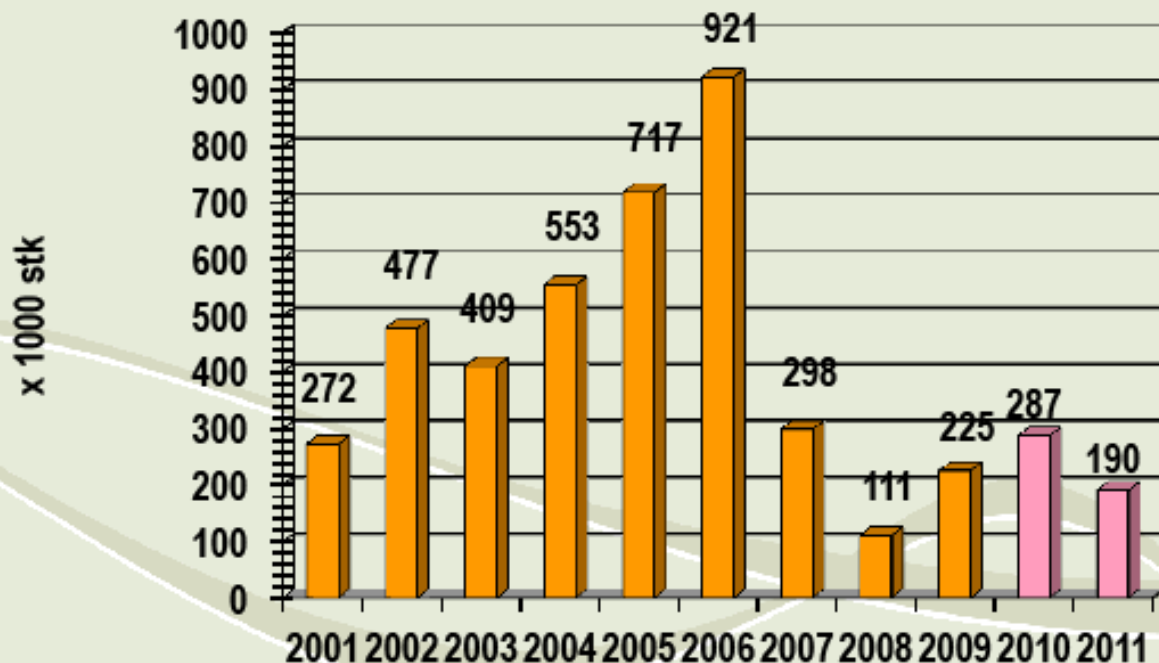
Oppdretternes innmeldte rømmingstall
oppdatert pr. 1.11.2011

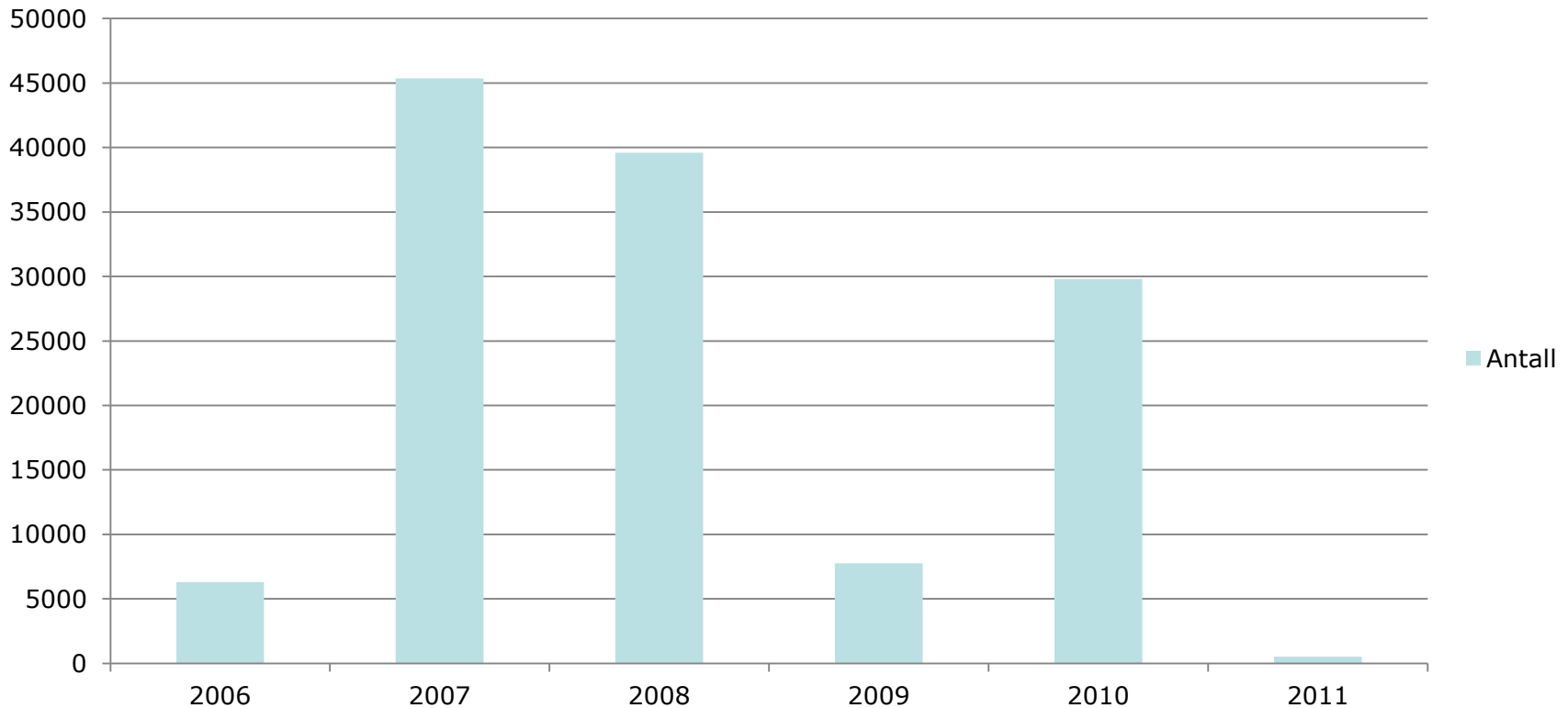
Rømming av laks 2001 – 2011

Oppdretternes innmeldte rømmingstall
oppdatert pr. 1.11.2011

Rømming av fisk fra landanlegg

oppdatert pr 1.11.11

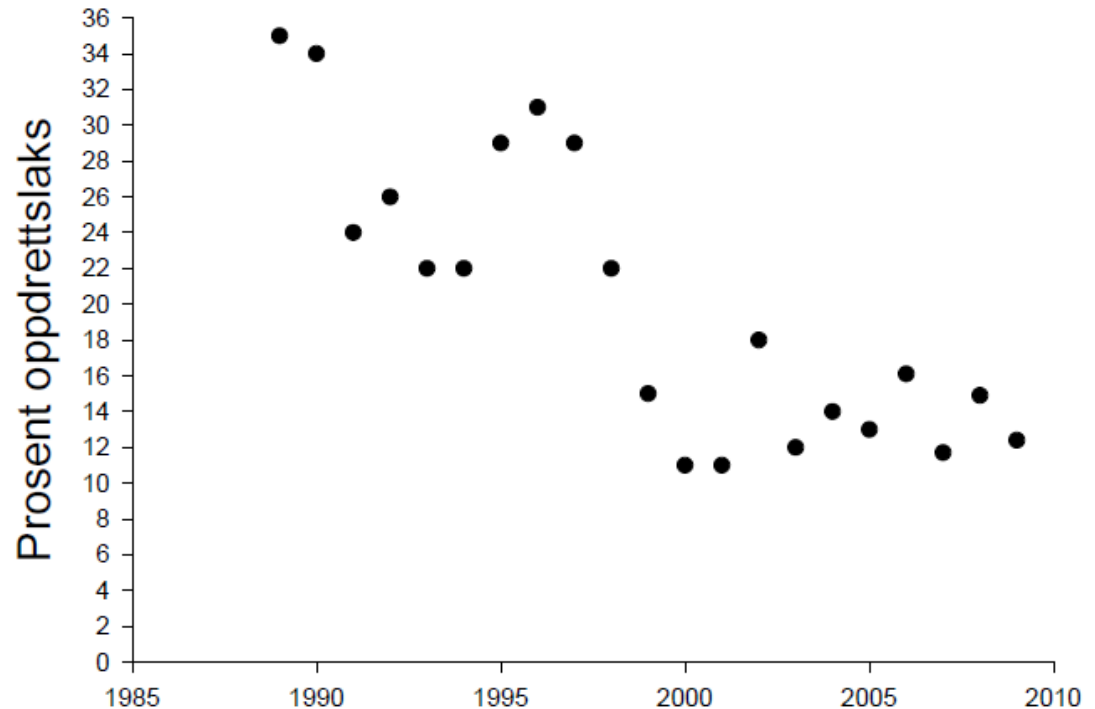
Gjelder rømt fisk < enn 150g. Tallene er hentet fra Fiskeridirektoratets statistikker

Innslaget av rømt laks i elvene har gått ned

FISKERIDIREKTORATET

Prosent rømt oppdrettslaks i høstbestandene i Norge
1989 - 2009
(uveid gjennomsnitt over elver)

Figur 1. Beregnet prosentandel (uveid gjennomsnitt over elver) for innslaget av rømt oppdrettslaks i prøvefiske/stamfiske like før gyting om høsten i perioden 1989-2009.

→ Næringen har hovedansvaret for å redusere rømming!!

- Avhengig av at alle følger opp
- Avhengig av at **du** lykkes

Felles tiltak er viktig for å redusere rømming

- Rømmingskommisjonen, lære av feil
- FHLs Rømmingsutvalg
- Regelverk lett tilgjengelig på nett
- Kurs for næringsaktører
- FoU
- "Best practise" og "bad practise".
Fiskeridirektoratets smoltoffensiv og faktaark
- Standardisering av utstyr
- Beredskap og beredskapsøvelser
- Rømmingssikring del av grunnopplæring

Men de viktigste tiltakene må gjøres i det daglige og på det enkelte anlegget !

I dette arbeidet er det at DU er så viktig...

Du kan bidra!

- Fokus i alle ledd i bedriften
- Risikotankegang svært viktig; ikke minst ved valg av nytt utstyr og ved nye arbeidsoperasjoner
- Ettersyn og vedlikehold
- Lære av feil – god avvikshåndtering! Spre informasjonen i egen bedrift og ut til oss andre!
- Riktig valg av sikring på settefiskanlegget
- Ansvarliggjør tjeneste- og utstyrsleverandøren!
- Opplæring. Repetisjon. Sikre rett bruk av nytt utstyr
- God planlegging av alle operasjoner! Nok folk, nok utstyr, vet alle hva de skal gjøre? Er det satt av nok tid?
- Beredskap og øvelser
- Rapportering om rømming

– Steiner kan nok fly gjennom lufta, men jeg tror ikke vi kan forvente så mye skader som under Narve, sier statsmeteorolog Geir Bøyum.

Oppdretterne må forberede seg på uvær

Publisert: 25.11.11

Sist oppdatert: 25.11.11

Fiskeridirektoratet:

I forbindelse med ekstremværet «Berit» spår meteorologene springflo, høye bølger, regn og kraftig vind flere steder fra Møre til Lofoten. Fiskeridirektoratet oppfordrer alle oppdrettere som kan bli påvirket av uværet til å kontrollere anleggene sine.

§12 i driftsforskriften: "Ved varslet uvær skal det utføres særskilt kontroll av at installasjoner er forsvarlig sikret. Umiddelbart etter uvær skal installasjoner etterses.

Feil og mangler ved installasjoner, tekniske innretninger og utstyr skal straks utbedres"

Jobben må gjøres hver dag. Året rundt!

Takk for oppmerksomheten!